

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เอกสารที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

กองจดหมายเหตุแห่งชาติ

เอกสารกระทรวงมหาดไทย

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม มท.0201.2.1.22/3 กรมประชาสงเคราะห์สอบถามการขอความช่วยเหลือ ทางเศรษฐกิจและวิชาการของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2493).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม มท.0201.2.1.22/14 การเตรียมรับของและใช้ของที่รัฐบาลอเมริกาส่งมาให้ (พ.ศ. 2494).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม มท.0201.2.1.22/26 โครงการดำเนินงานด้านโครงการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการของสหรัฐอเมริกา ประจำปี 1954 (พ.ศ. 2496).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม มท.2.2.10/5 สุนทรพจน์ของท่านนายกรัฐมนตรีกล่าวแก่ประชาชนชาวไทยทางวิทยุกระจายเสียง เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2484 (พ.ศ. 2484).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม มท.2.2.10/6 ใบปลิวประกาศสงครามต่อประเทศบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกา พร้อมด้วยคำแถลงการณ์ของรัฐบาล (พ.ศ. 2485).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม มท.2.2.10/7 คำแถลงนโยบายของคณะรัฐบาลชุดใหม่ (พ.ศ. 2485).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/5 การอพยพของพลเมืองระหว่างสยามกับอินโดจีนในจังหวัดชายแดน (26 สิงหาคม 2479-15 เมษายน 2485).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/11 การเคลื่อนไหวกทางทหารด้านอินโดจีน (18 กรกฎาคม 2481-8 มกราคม 2484).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/20 การเคลื่อนไหวกทางทหารด้านอินโดจีน (2 มิถุนายน 2484-29 เมษายน 2484).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/22 ชาวฝรั่งเศสเข้ามาในดินแดนไทยที่จัมปาศักดิ์ (12 สิงหาคม 2484-30 พฤศจิกายน 2489).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/29 ขอบรรจุเจ้าเอื้อ ณ จัมปาศักดิ์ เป็นล่ามภาษาฝรั่งเศส และขอบรรจุเจ้าอ้อม ณ จัมปาศักดิ์ เป็นล่ามประจำจังหวัดชายแดน (21 ตุลาคม 2484-29 พฤษภาคม 2488).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/45 รายงานความเคลื่อนไหวด้านอิน โดจีน ฝรั่งเศส (9 ตุลาคม 2485-2 ธันวาคม 2486).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/79 บันทึกการพบปะสนทนากับชาวต่างประเทศ (2 กรกฎาคม 2488-3 มิถุนายน 2489).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/82 เหตุการณ์ความเคลื่อนไหวชายแดน ด้านนครจำปาศักดิ์ (4 ตุลาคม 2488-21 พฤศจิกายน 2489).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/91 เจ้าราชคน้อยป่วยหนัก เจ้าบุญอุ้มมาเยี่ยมพร้อมเจ้าหน้าที่จากเขตต์แดนฝรั่งเศส โดยไม่แจ้งให้ไทยทราบ (25 กุมภาพันธ์-30 เมษายน 2489).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/94 สำเนาเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับกรณีพิพาทอิน โดจีนฝรั่งเศส (15 เมษายน-18 กันยายน 2489).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/96 การเคลื่อนไหวกำลังทหารทางชายแดน (11 มิถุนายน-10 ตุลาคม 2489).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/103 รายงานการประชุมคณะกรรมการประνομฝ่ายไทย (กรณีพิพาทดินแดนกับฝรั่งเศส) (21 มกราคม-22 กุมภาพันธ์ 2490).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/106 พฤติการณ์ของญวนลาวอิสสระในประเทศไทยเข้าไปรบกวณฝรั่งเศส (19 มีนาคม-20 พฤษภาคม 2490).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/108 สถานทูตฝรั่งเศสฟ้องเรื่องญวนลาวอิสสระ (16 เมษายน-19 พฤษภาคม 2490).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/112 การรับรองรัฐบาลเวียดนาม เขมรและลาว เมื่อฝรั่งเศสมอบเอกราชให้ (28 กุมภาพันธ์-27 กรกฎาคม 2493).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/113 ส่งเอกสารภาษาลาวและญวน (9-23 มีนาคม 2493).

เอกสารกระทรวงมหาดไทย เลขที่เพิ่ม (1)มท.3.1.2.10/114 จับทหารลาวอิสสระ 2 คน (28 มีนาคม-2 มิถุนายน 2493).

เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ เลขที่เพิ่ม ศธ.0701.29/3 คำสั่งกรมศิลปากรให้เปลี่ยนชื่อเพลงไทยบรรดาที่มีชื่อ “ลาว” และ “เงี้ยว” (พ.ศ. 2482).

เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ เลขที่เพิ่ม (2)ศธ.15.2/4 นโยบายต่อประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง (20 มีนาคม 2496).

เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ เลขที่เพิ่ม (2)ศธ.15.2/5 คำแถลงนโยบายรัฐบาล (7-21 พฤษภาคม 2491).

เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ เลขที่เพิ่ม (2)ศธ.15.2/9 คำแถลงนโยบายรัฐบาลชุดใหม่ (11-12 ธันวาคม 2494).

เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ เลขที่เพิ่ม (2)ศธ.15.3/7 ส่งประมวลลักษณะการปกครองและสถานการณ์ต่างๆ ในอินโดจีนฝรั่งเศสเพื่อทราบ (29 พฤศจิกายน-23 ธันวาคม 2483).

เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ เลขที่เพิ่ม (2)ศธ.15.3/10 แผนการปกครองดินแดนที่ได้คืนมาจากฝรั่งเศส (21 กุมภาพันธ์-13 มกราคม 2484).

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม สร.0201.32/14 การเคลื่อนไหวทางภาคอีสาน (พ.ศ. 2490-2495).

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม สร.0201.33/39 รายงานการเมืองทางด้านสุลกากรต่างๆ (พ.ศ. 2483).

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม สร.0201.35/3 ขอปรับปรุงเขตแดนด้านอินโดจีนฝรั่งเศส (เรียกรื้อดินแดนคืน พ.ศ. 2483).

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม สร.0201.35/11 ขอให้ร่วมกับรัฐบาลปฏิบัติงานของราชการที่เกี่ยวกับนโยบายการเรียกรื้อดินแดนคืน และให้ข้าราชการปฏิบัติงานเหมือนหนึ่งประกาศใช้กฎอัยการศึก (พ.ศ. 2483-2484).

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม สร.0201.35/35 กะขวมมหาดไทยเสนอรายงานปฏิบัติการในจังหวัดที่ได้คืนจากอินโดจีนฝรั่งเศส (พ.ศ. 2484-2486).

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม สร.0201.37.6/11 พลเมืองอินโดจีนอพยพหนีความบีบคั้นการเก็บภาษีอากรเข้ามาในประเทศไทย (พ.ศ. 2480-2496).

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม สร.0201.37.6/21 รายงานเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวต่างๆ ทางชายแดน (รายรวม) (พ.ศ. 2484-2496).

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.18.1 บทสนทนานายมุ่น ชูชาติ – นายคงรักไทย (พ.ศ. 2484-2487).

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.18.2/4 สำนักงานโฆษณาการคัดและตัดข่าวหนังสือพิมพ์ (มิถุนายน 2481-29 มีนาคม 2489).

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.18.2/5 สำนักงานโฆษณาการคัดและตัดข่าวหนังสือพิมพ์ (เมษายน 2489-กันยายน 2492).

- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.21.3/5 รายงานการประชุมกัมการเกี่ยวกับการต่างประเทศของกะชวงกลาโหม (ตอน ๑) (25 พฤษภาคม 2485-7 พฤษภาคม 2486).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.35.2/10 กระจู้ถามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2481 (5 เมษายน 2481-4 เมษายน 2482).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.76/16 บันทึกรึนขันผลประ โยชนที่ใ้รับการช่วยเหลือจากอเมริกา (23 มกราคม 2494-22 สิงหาคม 2496).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.92.1/6 คำสัมภาษณ์ของนายกรัฒมนตรีแก้หนังสือพิมพ์ เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2485 (14 กันยายน-27 พฤศจิกายน 2483).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.93/3 การแพร่ข่าวเกี่ยวกับการที่อเมริกาช่วยเหลือทางการทหารแก่ไทย (21 เมษายน-9 พฤษภาคม 2493).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.๑6/2 เบ็ดเสร็จความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และทางเทคนิคระหว่างไทย-อเมริกา (25 ตุลาคม 2492-25 ธันวาคม 2496).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.96/8 ข้อตกลงเกี่ยวกับการช่วยเหลือทางการทหารแก่ประเทศไทยของสหรัฐอเมริกา (6 กันยายน 2493-28 กรกฎาคม 2498).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.98/2 การพิมพ์จดหมายเกี่ยวกับหน้าที่ของพลเมืองในเวลารบและคำบ้นยาย ฯลฯ (1 กันยายน 2484-15 ธันวาคม 2485).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (2)สร.0201.98/7 กติกาสัญญาพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น (12 ธันวาคม 2484-4 ตุลาคม 2488).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (3)สร.0201.7.2.1/1 ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ (11 เมษายน-27 กรกฎาคม 2491).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (3)สร.0201.9/1 เบ็ดเสร็จเรื่องประเทศลาว (30 ตุลาคม 2485-28 พฤษภาคม 2498).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (3)สร.0201.9/4 ลาวอิสระ (17 ธันวาคม 2488-10 พฤษภาคม 2497).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (3)สร.0201.9/6 นโยบายของประเทศไทยต่อลาว การช่วยเหลือลาวทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างปิดพรมแดน (23 กุมภาพันธ์ 2489-25 พฤษภาคม 2497).
- เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (3)สร.0201.9/15 ลาวขอซื้อสิ่งของบางอย่างจากไทย หรือนำสิ่งของผ่านประเทศไทยไปประเทศลาว (11 สิงหาคม 2494-20 ตุลาคม 2499).

เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่เพิ่ม (3)สร.0201.9/18 สถานการณ์ในลาว (โฮจิมินฮุกลาว) (10 มีนาคม-23 พฤษภาคม 2496).

กองบรรณสาร กระทรวงต่างประเทศ

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:1//9 การเมืองระหว่างสยามกับอินโดจีนฝรั่งเศส พ.ศ. 2481.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:1//15 การเคลื่อนไหวทางทหารในอินโดจีนใกล้เขตแดนไทย พ.ศ. 2485.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:1//18 เรื่องเหตุการณ์ชายแดนและปัญหาดินแดนระหว่างไทยกับฝรั่งเศส พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:1//19 อินโดจีน เหตุการณ์ชายแดน พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:1//22 อินโดจีน เอกสารหลักฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์ชายแดน พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:2//1 การดำเนินการในเรื่องขอปรับปรุงเส้นเขตแดนเพิ่ม 3 พ.ศ. 2484.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:2//13 รายงานของเจ้าหน้าที่เรื่องไทยเสียดินแดนแก่ฝรั่งเศส พ.ศ. 2485.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:2//19 การปกครองและกฎหมายที่ใช้ในอินโดจีนฝรั่งเศส กรมอัยการ เรียบเรียงและรวบรวม พ.ศ. 2484.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:3//10 โทรเลขและคำแถลงการณ์ที่ทำขึ้นจากข่าวทหารเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ชายแดนไทย-อินโดจีน เพิ่มที่ ๒ จากคำแถลงการณ์ที่ ๑๑ พ.ศ. 2484.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:4//5 French Violation After the Expiration of the Period of Armistice. พ.ศ. 2484.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:6//1 อุปทูตญี่ปุ่นเสนอขอให้ตั้งกัมการผสมเกี่ยวกับเรื่องสัญญาจำเริญทางไมตรี และอนุสัญญาสันติภาพกรุงโตเกียว พ.ศ. 2484-2486.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:6//7 โทรเลขติดต่อโต้ตอบเกี่ยวกับการเจรจาอนุสัญญาสันติภาพ พ.ศ. 2484.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:11//1 ฝรั่งเศสเรียกร้องดินแดนคืน กองการเมือง
กรมการเมืองตะวันตก สถานกงสุลใหญ่ไทย ณ เมืองไซ่ง่อน พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:11//2 ฝรั่งเศสเรียกร้องดินแดนคืน พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:11//4 สถิติและข้อความต่างๆ ที่ขอจากส่วน
ราชการต่างๆ เพื่อใช้ในการดำเนินการกรณีพิพาทเรื่องดินแดน และเหตุการณ์ชายแดน
ฝรั่งเศส พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:11//7 อินโดจีน ทำที่และความสัมพันธ์ของ
อินโดจีนกับไทย เกี่ยวกับการตอบปฏิเสธข้อแนะนำของคณะกรรมการประนอม
พ.ศ. 2490 และบันทึกพิเศษต่อกระทรวงการต่างประเทศเกี่ยวกับข้อสังเกตทั่วไปในการ
สอบสวน พ.ศ. 2490.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:11//12 ปัญหาฝรั่งเศส พ.ศ. 2491.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:11//18 อินโดจีน กรณีพิพาทดินแดน พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:11//19 การติดต่อระหว่างคณะผู้แทนฝ่ายไทย
กับกระทรวงการต่างประเทศ (เพิ่ม 2) พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:11//20 อินโดจีน กรณีพิพาทดินแดน พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:11//25 อินโดจีน (ดำเนินการ เพิ่มที่ ๓)
พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:11//30 อินโดจีน การส่งมอบดินแดน 4 จังหวัด
ให้แก่อินโดจีนฝรั่งเศส พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดประเทศเพื่อนบ้าน เลขที่เพิ่ม NC.3:11//39 อินโดจีน เรื่องรายงานการประชุม
รัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการประนอม พ.ศ. 2490.

เอกสารหมวดสงครามโลกครั้งที่สอง

เอกสารหมวดสงครามโลกครั้งที่สอง เลขที่เพิ่ม WW.2/1:15//4 เรื่องคำแปลสุนทรพจน์ของ
นายกรัฐมนตรี ทางวิทยุกระจายเสียงเมื่อ 20 ตุลาคม 2483.

เอกสารหมวดสงครามโลกครั้งที่สอง เลขที่เพิ่ม WW.2/1:21//12 เรื่องรายงานการประชุม
คณะกัมการเกี่ยวกับการต่างประเทศของจังหวัด และอำเภอต่างๆ (จ. พระตะบอง) พ.ศ.
2486.

เอกสารหมวดสงครามโลกครั้งที่สอง เลขที่เพิ่ม WW.2/2:20//5 (รวมเรื่องเกี่ยวกับอินโดจีน) ญี่ปุ่น
ปลดอาวุธทหารฝรั่งเศสในอินโดจีน พ.ศ. 2488.

เอกสารหมวดสงครามโลกครั้งที่สอง เลขที่เพิ่ม WW.2/3:1//1 ประมวลข่าววิทยุโทรเลขเกี่ยวกับ
รายงานการเมืองด้านตะวันออก ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2485.

เอกสารหมวดสงครามโลกครั้งที่สอง เลขที่เพิ่ม WW.2/3:5//1 การเจรจาความตกลงสมบูรณแบบ
พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดสงครามโลกครั้งที่สอง เลขที่เพิ่ม WW.2/3:5//5 การเจรจาความตกลงสมบูรณแบบ
พ.ศ. 2489.

เอกสารหมวดสงครามโลกครั้งที่สอง เลขที่เพิ่ม เบ็ดเตล็ดสงครามโลกครั้งที่สอง 2.21 ร่องบันทึ
วจากความตกลงระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศกับอุปทูตฝรั่งเศส พ.ศ. 2486.

เอกสารหมวดสงครามโลกครั้งที่สอง เลขที่เพิ่ม เบ็ดเตล็ดสงครามโลกครั้งที่สอง พ.ศ. 2492 แผน
การประชุมระหว่างประเทศในกรุงเทพฯ.

เอกสารที่ตีพิมพ์แล้ว

หนังสือ

3349 (นามแฝง). **เจ้าเพชรราช บรูษเหล็กแห่งราชอาณาจักรลาว**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ร่วม
มิตรไทย, 2499.

กอบแก้ว สุวรรณทัต-เพียร. **นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลพิบูลสงคราม พ.ศ. 2481-2487**.
กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. **ปฏิวัติ 2475**. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา, 2514.

จารุวรรณ ธรรมวัตร, บรรณาธิการ. **คือผู้อภิวัฒน์... ถึงรัฐมนตรีอีสาน ถึงกวีพื้นบ้าน คือ
อุดมการณ์ประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ: เอกสารประกอบการสัมมนา “หนึ่งศตวรรษปรีดี
พนมยงค์” วันที่ 22-23 กรกฎาคม 2543, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2543.

จิตร ภูมิศักดิ์. **ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาวและขอม และลักษณะทางสังคมของชื่อ
ชนชาติ ข้อเท็จจริงว่าด้วยชนชาติขอมฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม,
2540.

เจียบ (ชัยสงค์) อัมพุนันท์. **มหาวิทยาลัยของข้าพเจ้า**. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2500.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. **การเมือง-การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทย (พ.ศ. 2411-2475)**.
กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2518.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. **ประวัติศาสตร์การเมืองไทย 2475-2500**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำรา
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2544.

- ชาลิวีทย์ เกษตรศิริ. **ประวัติศาสตร์การเมืองไทยยุคปัจจุบัน**. (เอกสาร โรเนียวเย็บเล่ม) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- ชาลิวีทย์ เกษตรศิริ, ชำรงค์คี เพชรเลิศอนันต์ และ วิกัลย์ พงศ์พินิตานนท์, บรรณาธิการ. **บันทึกการสัมมนาจอมพล ป. พิบูลสงครามกับการเมืองไทยสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2540.
- ชาลี เอี่ยมกระสินธุ์. **ตะเวนไพร**. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา. (ม.ป.ป.).
- ชาลี เอี่ยมกระสินธุ์. **ป่าแห่งความหลัง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นไม้, 2537.
- ชาลี เอี่ยมกระสินธุ์. **ล่าแรดอำวกำรัน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. (ม.ป.ป.).
- ชาลี เอี่ยมกระสินธุ์. **ล่าเสือในป่าปราบ**. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.).
- ชาลี เอี่ยมกระสินธุ์. **ศึกกระทิง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. (ม.ป.ป.).
- ชาลี เอี่ยมกระสินธุ์. **ศึกอินโดจีน: กรณีพิพาทไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส**. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.).
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, บรรณาธิการ. **คำประกาศชาตินิยมใหม่**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ณรงค์ สิวสวัสดิ์. **การเมืองระหว่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.
- ดี จี ที ฮอลล์. **ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 2**. แปลโดย คุณวรุณบุพา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และคณะ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2522.
- ดิเรก ชัยนาม. **ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2511.
- ดิเรก ชัยนาม. **ไทยกับสงครามโลกครั้งที่สอง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพร์พิทยา, 2510.
- เต็ม วิชาชัยพนกิจ. **ประวัติศาสตร์อีสาน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2515.
- ท้าวอุ่น ชนะนิกร. **ความหลังของข้าพเจ้า ท้าวอุ่น “ดินเย็น” ชนะนิกร**. แปลโดย ปภัสสร โปธิยานนท์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2520.
- ไทยน้อย (นามแฝง). **ประสบการณ์ 34 ปี แห่งระบอบประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา, 2509.
- ชำรงค์คี เพชรเลิศอนันต์. **2475 และ 1 ปีหลังการปฏิวัติ**. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. **การปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์วิชาการ, 2540.

- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. พลังของกระแสชาตินิยมกับการเมืองไทยในทศวรรษ 2470-2480. (เอกสารประกอบการสัมมนา) จัดโดยภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันจันทร์ที่ 8 พฤศจิกายน 2542 ณ ตึกเอนกประสงค์ ชั้น 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นายฉันทนา (นามแฝง). X.O. GROUP เรื่องภายในขบวนการเสรีไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ เศรษฐบุรุษ, 2522.
- นายฉันทนา (นามแฝง). บันทึกจอมพล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กระท่อม ป.ล., 2544.
- นายสีดอแก้ว (นามแฝง). บันทึกลับเสรีไทยภูพาน. ผ.ศ.ปรีชา ธรรมวินทร และสมชาย พรหมโคตร, บรรณาธิการ. สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนครจัดพิมพ์ในโอกาส “100 ปี ปรีดี พนมยงค์ 91 ปี เตียง ศิริจันทร์ สืบสานอุดมการณ์ประชาธิปไตย”, 2543.
- นิยม รักษาจันทร์. 2488 ครัวอีสานภูซาคี. ผ.ศ.ปรีชา ธรรมวินทร และสมชาย พรหมโคตร, บรรณาธิการ. สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนครจัดพิมพ์ในโอกาส “100 ปี ปรีดี พนมยงค์ 91 ปี เตียง ศิริจันทร์ สืบสานอุดมการณ์ประชาธิปไตย”, 2543.
- นิวัฒน์ พ. ศรีสุวรรณนท์. ประวัติศาสตร์ไทยลาว-อีสาน. กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์, 2529.
- บังอร ปิยะพันธุ์. ลาวในกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ: สกว. และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2541.
- เบนจามิน เอ. บัทสัน. อวสานสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในสยาม. กาญจนี ละอองศรี และ युพา ชุมจันทร์, บรรณาธิการแปล. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543.
- ประทีป สายเสน. กบฏวังหลวงกับสถานะของปรีดี พนมยงค์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ อักษรสาส์น, 2532.
- ประยูทธ สิทธิพันธ์. ประวัติศาสตร์การเมืองไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นครชน, 2511.
- ปรีชา ธรรมวินทร และสมชาย พรหมโคตร, บรรณาธิการ. จากยอดโดมถึงภูพาน: บันทึกประวัติศาสตร์ฉบับสามัญชนบนเส้นทางประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการเมือง, 2544.
- ปรีดี พนมยงค์. จดหมายของนายปรีดี พนมยงค์ถึงพระพิศาลสุขุมวิท เรื่องหนังสือจดหมายเหตุของเสรีไทยเกี่ยวกับปฏิบัติการในแคนดี นิวเดลีและสหรัฐอเมริกา. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.).
- ปรีดี พนมยงค์. ชีวิตผันผวนของข้าพเจ้า. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เทียนวรรณ, 2529.

- ปรีดี พนมยงค์. **หลักฐานสำคัญบางประการเกี่ยวกับสถานะสงครามของประเทศ
ไทยในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ภาค 1.** กรุงเทพฯ: จัดพิมพ์โดย นายปาล
พนมยงค์. (ม.ป.ป.).
- เปลว สัจจาภา. **ครุครอง จันดาวงศ์ ฆะตกรรมที่เลือกไม่ได้.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
สัจจธรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.
- เพ็ญศรี คึก. **การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยของไทย.** กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน, 2542.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. **2477-2527 ถึงศตวรรษธรรมศาสตร์, ธรรมศาสตร์ 50 ปี.**
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสครบรอบ 50 ปี แห่งการสถาปนา 27.
มิถุนายน 2527.
- รุ่งฤทธิ์ สยามานนท์. **นโยบายรัฐบาลไทย 2475-2519.** กรุงเทพฯ: เอกสารประกอบการศึกษา
ของแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ลำดับที่ 2 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2519.
- ลูงวัฒนา (นามแฝง). **“ลูงวัฒนา” บันทึกประวัติศาสตร์ประชาชน จากเสรีไทยถึงพรรค
คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยสายอีสาน.** ถอดความโดย อรรถ นันทจักร์. (ม.ป.ท.,
ม.ป.ป.).
- วิจิตรมาตรา, ชุน. **หลักไทย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รวมสาสน์, 2516.
- วิจิตรวาทการ, พันเอก หลวง. **งานค้นคว้าเรื่องชนชาติไทย.** กรุงเทพฯ: กรมประมวลข่าวกลาง,
2504.
- วิจิตรวาทการ, พันเอก หลวง. **ปาฐกถาเรื่องการเสียดินแดนไทยให้แก่ฝรั่งเศส.** กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์พระจันทร์, 2483.
- วิเทศกรณีย์ (นามแฝง). **สารคดีประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทย ตั้งแต่ ร.ศ.130 จนถึง
ปัจจุบัน,** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รวมการพิมพ์, 2518.
- วิมลวรรณ ภัท โรคม. **ยุโรปหลังสงครามโลกครั้งที่สอง.** กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- วิวัฒน์ มุ่งการดี. **นโยบายต่างประเทศของไทย.** (เอกสารประกอบการบรรยาย) โครงการ
Global Competence Project วันที่ 26 และ 28-30 เมษายน 2540.
- วิลเลียม คลิฟตัน คอคค์, ไทย. แปลโดย หลวงนิเพทย์นิติสรณ์. กรุงเทพฯ: กรมวิสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ, 2505.

- ศรีธันว์ อยู่สุขดี, บรรณาธิการ. 100 ปี ชาตกาล รัฐบาลรัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์:
 ปูนีเยบุคคลของโลก. อยุธา: สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2543.
- ศรีพนม สิงห์ทอง และทำนอง ประชารักษ์. สงครามยึดเอื้อในลาวและเวียดนาม.
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์, 2507.
- สถาบันพัฒนาการเมือง. 40 ปี ครอง จันดววงศ์ จากหลักประหารสืบสานอุดมการณ์
 ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการเมือง, 2544.
- สมพงศ์ ชูมาก. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน (ทศวรรษ 1990 และแนวโน้ม).
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สรศักดิ์ งามขจรกุลกิจ. ขบวนการเสรีไทยกับความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศไทย
 ระหว่าง พ.ศ. 2481-2492. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2535.
- สวัสดิ์ ตราชู. ลับสุดยอดเมื่อข้าพเจ้าเป็นเสรีไทยกับขุนพลภูพาน เตียง ศิริจันทร์. กรุงเทพฯ:
 สำนักพิมพ์มติชน, 2527.
- สว่าง ลานเหลือ. 37 ปี แห่งการปฏิวัติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.
- สังข์ พิธโนทัย. ความนึกในกรุงขัง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2512.
- สันติสุข โสภณศิริ, บรรณาธิการ. บันทึกปฏิบัติงานใต้ดินของอดีตเสรีไทย. กรุงเทพฯ :
 จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสฉลองครบรอบ 100 ปี ชาตกาล นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบาลรัฐบุรุษอาวุโส (11
 พฤษภาคม 2443-11 พฤษภาคม 2543) และในวาระที่องค์การยูเนสโกบรรจุชื่อไว้ในปฏิทิน
 การเฉลิมฉลองบุคคลสำคัญของโลก (ค.ศ.2000-2001), 2543.
- สิลา วีรวงส์, มหา. เจ้าเพชรราช บุษยเหล็กแห่งราชอาณาจักรลาว. แปลโดย สมหมาย
 เปรมจิตต์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2542.
- สิลา วีรวงส์, มหา. ประวัติการกู้ชาติของลาวอิสระ ประวัติศาสตร์วันที่ 12 ตุลาคม 1945. ถอด
 ความโดย อรรถ นันทจักร์. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.).
- สิลา วีรวงส์, มหา. ประวัติหนังสือลาว. แปลโดย สมหมาย เปรมจิตต์. เชียงใหม่: สถาบันวิจัย
 สังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- สุดมัย ศรีสุข. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง.
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2516.
- สุชาชัย ยิ้มประเสริฐ. แผนชิงชาติไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาพันธ์, 2534.
- สุพจน์ ดำนตรระกุล. เจ้าสุภานุวงศ์ ผู้นำปฏิวัติลาว. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยาศาสตร์สังคม,
 2533.

- สุพจน์ ค้านตระกูล. ปรีดีเล่าเรื่องขบวนการเสรีไทย. กรุงเทพฯ: จีวรวรรณสุนทรณ์, 2526.
- สุพจน์ ค้านตระกูล. นายพลสิงกะโป่กับการอภิวัฒน์ในประวัติศาสตร์ลาวและฐานทัพ
อเมริกันในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2540.
- สุพจน์ ค้านตระกูล, บรรณาธิการ. วีรบุรุษนักประชาธิปไตย ขุนพลภูพาน เตียง ศิริจันทร์ ผู้
นำเสรีไทยภาคอีสาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2540.
- สุวิทย์ ธีรศาสตร์. ประวัติศาสตร์ลาว 1779-1975. กรุงเทพฯ: โครงการประวัติศาสตร์
สังคมและวัฒนธรรมชนชาติไท, 2541.
- ไสว สุทธิพิทักษ์. ดร.ปรีดี พนมยงค์. กรุงเทพฯ: บริษัทเคทีซีไทย, 2526.
- หอสมุดรัฐสภา. รายงานการประชุมรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2475-2500.
- อ. พิบูลสงคราม. จอมพล ป. พิบูลสงคราม. (เล่ม 1-2) กรุงเทพฯ: ม.ล.พร้อมศรี พิบูลสงคราม
และคณะ, 2540.
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของชนชั้นผู้นำไทย ตั้งแต่รัชกาลที่ ๔
ถึงพุทธศักราช ๒๔๗๕. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- อัจฉราพร กุมุทพิสมัย. อุดมการณ์ชาตินิยมของผู้นำไทย. เอกสารวิชาการหมายเลข 29 เพื่อ
ประกอบการสัมมนาเรื่อง “สองศตวรรษรัตนโกสินทร์: ความเปลี่ยนแปลงของสังคม
ไทย” จัดโดย สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย มูลนิธิโครงการตำรา
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วารสารธรรมศาสตร์, 20 สิงหาคม 2525.
- อุดร วงษ์ทับทิม. ปรีดี พนมยงค์ กับขบวนการกู้เอกราชในลาว. กรุงเทพฯ: คณะ
กรรมการดำเนินงานฉลอง ๑๐๐ ปี ชาตกาลนายปรีดี พนมยงค์ รัฐบาลลาวโซ่ ภาคเอกชน
ร่วมกับสถาบันปรีดี พนมยงค์, 2543.
- อุทัย เทพสิทธา. ความเป็นมาของไทย-ลาว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เปรมชัย, (ม.ป.ป.).
- โอภาส เสวีกุล. ไทยกับสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง. กรุงเทพฯ: เกษมบรรณกิจ, 2511.
- บทความ**
- กระทรวงศึกษาธิการ กีฬาและกรรมการ สปป. ลาว. ประวัติศาสตร์ลาวฉบับกระทรวง
ศึกษาธิการ. ถอดความโดย สมชาย นิลอาธิ. วารสารศิลปวัฒนธรรม. 21, 7-10
(พฤษภาคม-สิงหาคม 2543).
- กองบรรณาธิการ. ชาตินิยม: อุดมการณ์ ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี. วารสารการเมืองใหม่ ฉบับว่า
ด้วยชาติ. 1, 4 (มีนาคม-เมษายน 2544): 24-40.

- กอบเกียรติ สุวรรณทัต-เพ็ชร. การเขียนประวัติศาสตร์แบบชาตินิยม: พิจารณาหลวงวิจิตรวาทการ. **วารสารธรรมศาสตร์**. 6,1 (มิถุนายน-กันยายน 2519): 149-180.
- จินตนา ศศสุนทร, ศจ. คุณหญิง. จก ณ ระนองอดีตเสรีไทยเล่าถึงการปฏิบัติงานในจีนและลาว. **วารสารเสรีภาพ**. 2 (พ.ศ. 2538 ฉบับ 50 ปีเสรีไทย): 28-34.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475. **วารสารธรรมศาสตร์**. 11,2 (มิถุนายน 2525): 54-61.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. ปรีดี พนมยงค์ กับการเมืองไทย. **จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 3,3 (เมษายน-มิถุนายน 2519): 76-81.
- คาร์ลิง, แฟรงค์ ซี. พรรคการเมืองในประเทศไทย. แปลโดย นรมิติ เศรษฐบุตร. **จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 3,3 (เมษายน-มิถุนายน 2519): 114-122.
- คารารัตน์ เมตตาริกานนท์. การเข้ามาครั้งแรกของคอมมิวนิสต์ในภาคอีสาน. **มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์**. 17,2 (มกราคม-มีนาคม 2543): 62-70.
- ณรงค์ พ่วงพิศ. 150 ปี ของการประนีประนอมทางการเมืองในหมู่ผู้นำไทย. **วารสารประวัติศาสตร์**. 5,3 (กันยายน-ธันวาคม 2524): 1-33.
- ทวิศิลป์ สืบวัฒนะ. “ลาว” ในทัศนะของผู้ปกครองไทยสมัยรัตนโกสินทร์. **จดหมายเหตุสังคมศาสตร์**. 11, 1 (สิงหาคม-ตุลาคม 2531): 104-121.
- ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. การเรียกร้องดินแดน พ.ศ. 2483: พิจารณาปัจจัยภายในเชิงคำอธิบาย. **สมุดสังคมศาสตร์**. 12,3-4 (กุมภาพันธ์-กรกฎาคม 2533): 23-83.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. ระบอบรัฐธรรมนูญ จอมพล ป. พิบูลสงคราม: การก่อรูปของแนวความคิด และความหมายการเมือง. **รัฐศาสตร์สาร**. 14,1 (กันยายน 2531-เมษายน 2532): 228-274.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 ของสยาม: พรหมแดนแห่งความรู้. **วารสารธรรมศาสตร์**. 11,2 (มิถุนายน 2525).
- นิตติวิชาเอกประวัติศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 รุ่น 30 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 1ศตวรรษปรีดี พนมยงค์ กับการเสวนาเรื่อง “ขบวนการเสรีไทยสายอีสาน”. **วารสารศิลปวัฒนธรรม**. 22,1 (พฤศจิกายน 2543): 86-91.
- พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม. พัฒนาการของ “ขบวนการสังคมนิยม” ในประเทศไทยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ถึง พ.ศ. 2526. **เศรษฐศาสตร์การเมือง**. 5,1-2 (ตุลาคม 2528-มีนาคม 2529): 109-121.
- สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์. ชูธงเอกราชชาติคือประชาชน. **วารสารการเมืองใหม่ ฉบับว่าด้วยชาติ**. 1, 4 (มีนาคม-เมษายน 2544): 43-46.

อ้วน นาคทรพ. หลังฉากเสรีไทยในจังหวัดอุดรธานี. จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 3 (เมษายน-มิถุนายน 2519): 68-75.

วิทยานิพนธ์

- จุลลา อนรต, ม.ล. กำเนิดและความเป็นมาของลัทธิชาตินิยมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2513
- ชาติรี ฤทธารมย์. นโยบายต่างประเทศของไทย 2488-2497. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการต่างประเทศ การทูต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2511.
- คารารัตน์ เมตตาริกานนท์. การรวมกลุ่มทางการเมืองของ “ส.ส.อีสาน” พ.ศ. 2476-2494. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.
- เฉลิมเกียรติ ภาระราช. บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นอีสานระหว่าง พ.ศ. 2481-2495. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542.
- ธีรวัชร ประนัดสุดจำ. แนวคิดและบทบาททางการเมืองของนายจำลอง ดาวเรือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม ในช่วงปี พ.ศ. 2480-2492. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2542.
- ประสพ วงศ์หนองหัว. บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดร้อยเอ็ด กับการพัฒนาสู่ตระกูลการเมือง พ.ศ. 2480-2529. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. 2537.
- ปรีดี ผูกพัน. นโยบายต่างประเทศของไทยระหว่างปี 2473-2488. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการต่างประเทศ การทูต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2516.
- พีรยา คูวัฒนะศิริ. แนวคิดและบทบาททางการเมืองของทองอินทร์ ภูริพัฒน์. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2533.
- โรจน์ จินตมาศ. แนวความคิดของผู้นำไทยเรื่อง “ชาติ” กับการเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่หนึ่งของไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2531.
- สุทัศน์ มั่งไธสง. ขบวนการกู้ชาติลาว: ศึกษากรณี “ลาวอิสระ” ในระหว่าง ค.ศ. 1945-1949. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2539.

- สุวรรณชัย แสนราช. แนวคิดและบทบาททางการเมืองของนายถวิล อุดล สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2480-2492. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2541.
- สุวิทย์ ฝึกขาว. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ร.ศ.112-126. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2518.
- อดิเรก บุญคง. บทบาทของขบวนการเสรีไทยสายอีสานและบทบาททางการเมืองของ
สมาชิกหลังสงครามโลกครั้งที่สอง พ.ศ. 2484-2495. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต วิชาเอกประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. 2536.
- อภิสิทธิ์ กิจเจริญสิน. แนวคิดและบทบาททางการเมืองของนายเตียง ศิริขันธ์ สมาชิกสภาผู้
แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร พ.ศ. 2480-2495. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2542.

หนังสือพิมพ์และวารสาร

- ข่าวบ้านการเมือง รายสัปดาห์. 1, 8 (12 มีนาคม 2492).
- ข่าวโฆษณาการ. 3, 7 (ตุลาคม 2483).
- ข่าวโฆษณาการ. 4, 1 (มกราคม 2484).
- ข่าวโฆษณาการ. 10, 11 (พฤศจิกายน 2490).
- ชาติไทย. 1, 72 (22 พฤศจิกายน 2488).
- ประชาชาติ. 8, 3001 (13 มิถุนายน 2483).
- ประชาชาติ. 8, 3006 (18 มิถุนายน 2483).
- ประชาชาติ. 8, 3014 (28 มิถุนายน 2483).
- ประชาชาติ. 8, 3031 (14 กรกฎาคม 2483).
- ประชาชาติ. 9, 3237 (20 มีนาคม 2484).
- ประชาชาติ. 10, 3477 (25 ธันวาคม 2484).
- ประชาชาติ. 10, 3638 (23 มิถุนายน 2485).
- ประชาชาติ. 11, 3899 (14 เมษายน 2486).
- ประชาชาติ. 11, 4006 (3 สิงหาคม 2486).
- ประชาชาติ. 11, 4007 (4 สิงหาคม 2486).
- ประมวณสาร. 5 (18 พฤศจิกายน 2483).
- ประมวณสาร. 6, 45 (3 กุมภาพันธ์ 2484).

- สยามนิกร. 11 (7 พฤษภาคม 2490).
 สยามนิกร. 11 (20 กุมภาพันธ์ 2491).
 สยามนิกร. 11 (1 มีนาคม 2491).
 สยามนิกร. 11 (16 พฤษภาคม 2491).
 สยามนิกร. 13 (2 กุมภาพันธ์ 2493).
 สยามนิกร. 13 (19 กุมภาพันธ์ 2493).
 สยามนิกร. 13 (1 มีนาคม 2493).
 ศรีกรุง. 25, 6308 (11 มีนาคม 2488).
 ศรีกรุง. 25, 6309 (13 มีนาคม 2488).
 ศรีกรุง. 25, 6310 (14 มีนาคม 2488).
 ศรีกรุง. 25, 6311 (15 มีนาคม 2488).
 ศรีกรุง. 25, 6312 (16 มีนาคม 2488).
 ศรีกรุง. 25, 6333 (12 เมษายน 2488).
 ศรีกรุง. 25, 6376 (6 มิถุนายน 2488).
 ศรีกรุง. 25, 6437 (21 สิงหาคม 2488).
 ศรีกรุง. 25, 6438 (22 สิงหาคม 2488).
 ศรีกรุง. 25, 6451 (6 กันยายน 2488).
 ศรีกรุง. 25, 6489 (28 กันยายน 2488).
 ศรีกรุง. 25, 6518 (24 พฤศจิกายน 2488).
 อีสตรภาพ. 1, 7 (24 มีนาคม 2489).

ภาษาลาว

หนังสือ

- คณะกรรมการวิทยาศาสตร์สังคม. ผลงานของมหาสิลา วีระวงส์ ในทัศนะของนักวิชาการ
 สองฝั่งโขง. รายงานการประชุม “ผลงานของมหาสิลา วีระวงส์ ในทัศนะของนักวิชาการ
 สองฝั่งโขง” จัดโดยคณะกรรมการวิทยาศาสตร์สังคม ส.ป.ป. ลาว ระหว่างวันที่ 28-29
 เมษายน 1990.
- คณะกรรมการวิทยาศาสตร์สังคม. มหาสิลา วีระวงส์ ชีวิตและผลงาน. โรงพิมพ์แห่งรัฐ ส.ป.ป.ล.
 1990.

ทองสา ไชยวงศ์คำดี และคณะ. **ประวัติศาสตร์ลาวเล่ม 3 1893-ปัจจุบัน**. เวียงจันทน์: กระทรวงศึกษาและกีฬา สถาบันค้นคว้าวิทยาศาสตร์สังคม. 1989.
 อร่วม ปางคำ. **บันทึกครบรอบ 100 ปี แห่งการสูญเสียอีสาน 1893-1993 =100 ปี เต็มยง**
ศิริพันธ์ นักกู้ชาติลาว. สำนักพิมพ์ลาวเสรีชน. 1996.

ภาษาอังกฤษ

หนังสือ

- Brown, MacAlister and Zasloff, Joseph J. **Apprentice Revolutionaries: The Communist Movement in Laos, 1930-1985**. Stanford, Calif.: Hoover Institution Press. 1986.
- Chakrabarty, H. R., Lt. col. **Vietnam, Kampuchea, Laos Bound in Comradeship Volume II**. New Delhi: Patriot Publishers. 1988.
- Dommen, Arthur J. **Conflict In Laos. The Politics of Neutralization**. New York: Praeger Publisher. 1971.
- Dommen, Arthur J. **Laos Keystone of Indochina**. Boulder: Westview Press. 1985.
- Evans, Grant, ed. **Laos Culture and Society**. Bangkok: O.S. Printing House. 1999.
- Gettleman, Marvin and Susan and Kaplan, Lawrence and Carol, eds. **Conflict in Indo-China**. New York: Random House. 1970.
- Goscha, Christopher E. **Thailand and the Southeast Asian Networks of the Vietnamese Revolution, 1885-1954**. Richmond, Surrey: Curzon Press. 1999.
- Gunn, Geoffrey C. **Political Struggles in Laos (1930-1954)**. Bangkok: Duang Kamol. 1988.
- Gunn, Geoffrey C. **Rebellion in Laos Peasant and Politics in a Colonial Backwater**. Boulder: Westview Press. 1990.
- Hall, D.G.E. **A History of South-East Asia**. London: Macmillan. 1968.
- Hayes, Calton F.H., Baldwin, Whithed Marshall, and Cole, Chales Woolsey. **History of Europe**. London: Macmillan Company. 1949.
- Jessy, Joginder Singh. **History of South-East Asia (1824-1965)**. Kedah: Penerbitan Darulaman. 1985.
- Jumsai, Manich. **History of Laos**. Bangkok: Chalermnit. 1971.

- Keyes, Charles F. **Isan: Regionalism in Northeastern Thailand**, Ithaca N.Y.: Cornell University Southeast Asian Program. 1967.
- Khamchoo, Chaiwat and Bruce, Reynolds E., eds. **Thai-Japanese Relations in Historical Perspective**. Bangkok: Institute of Asian Studies Chulalongkorn University. 1988.
- Nagaosyvathn, Mayoury and Pheuipanh. **Kith and Kin Politics: The Relationship between Lao and Thailand**. Journal of Contemporary Asia Publisher. 1994.
- Pluvier, J.M. **South-East Asia from Colonialism to Independence**. New York: Oxford University Press. 1977.
- Sar Desai, D.R. **Southeast Asia Past and Present**. Chiang Mai: Silkworm Books. 1997.
- Simmes, Peter. **The Kingdom of Laos**. Richmond, Surrey: Curzon Press. 1999.
- Stuart-Fox, Martin. **A History of Laos**, Cambridge: Cambridge University Press. 1997.
- Tarling, Nicholas, ed. **The Cambridge History of Southeast Asia. Volume 2 The Nineteenth and Twentieth Centuries**. Cambridge: Cambridge University Press. 1992.
- Tilman, Robert O., ed. **Man, State, and Society in Contemporary Southeast Asia**. New York: Praeger Publishers.

บทความและวิทยานิพนธ์

- Christie, C.J. Marxism and the History of the Nationalist Movements in Laos. **Journal of Southeast Asian Studies**. Vol.10, No.1 (March 1979).
- Halpern, Joel M. Observation on the Social Structure of the Lao Elite. **Asian Survey**, Volume 1 Number 5 (July 1961).
- Ivanson, Søren. Bringing Laos Into Existence: Laos between Indochina and Siam, 1860-1945. (February 1999).
- Ivanson, Søren. Towards a New Lao: Lao Nhay and the Campaign for a National “Re-awakening” in Laos 1941-1945. Paper to be presented at the 14th IAHA Conference in Bangkok, May 1996.
- Koret, Peter. Books of Search: The Invention of Traditional Lao Literature as a Subject of Study. (forthcoming).

Sirikrai, Surachai. **Thai-American Relations in the Laotian Crisis of 1960-1962 Vol.1.**

Doctoral dissertation, Department of Political Science, Graduate School, State

University of New York, 1979.

စာအုပ်အမျိုးအစား

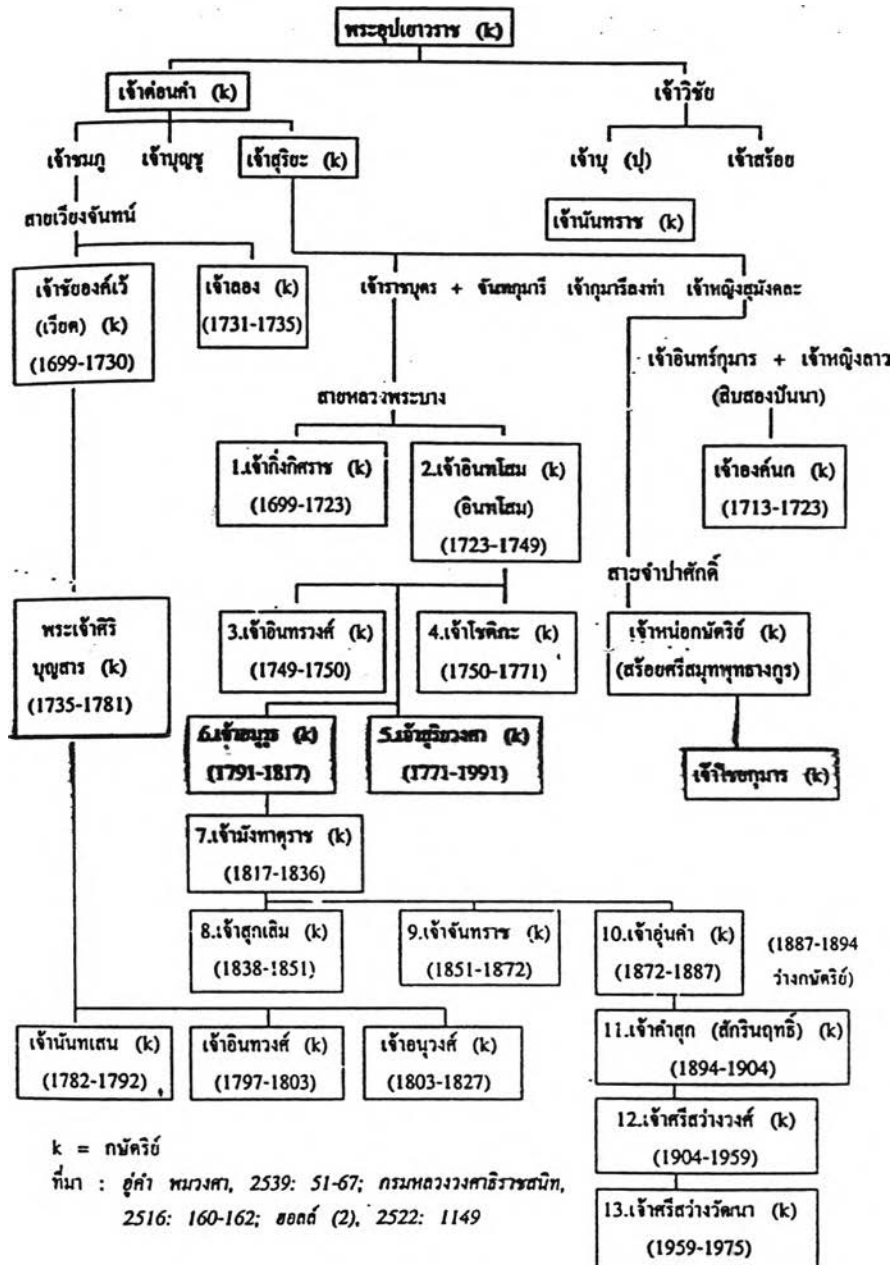
ภาคผนวก ก
แผนที่ประเทศลาว

ที่มา: สุทัศน์ มั่งไธสง. ขบวนการกู้ชาติลาว: ศึกษากรณี “ลาวอิสระ” ในระหว่าง ค.ศ. 1945-1949. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2539). หน้า 125

ภาคผนวก ข

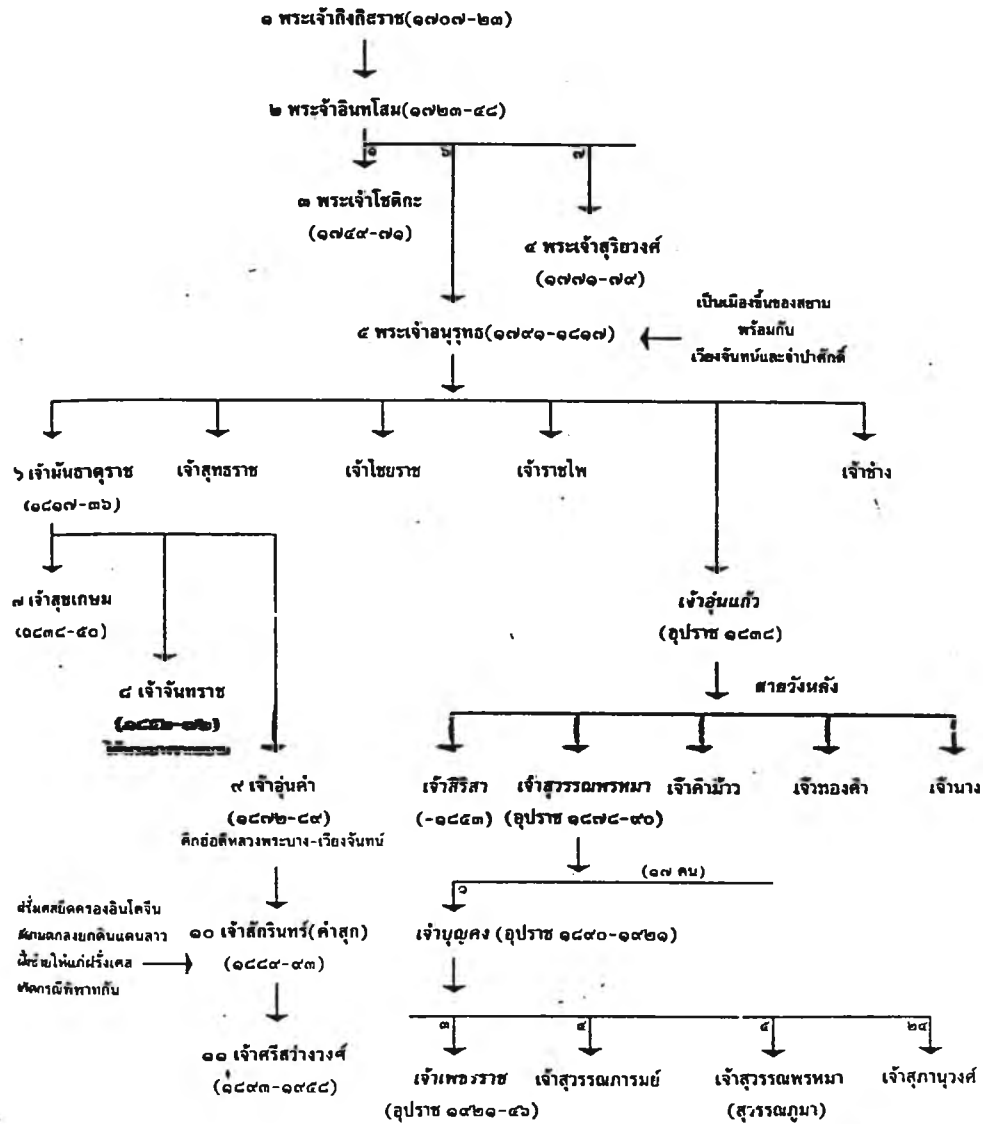
แผนภูมิการสืบสันตติวงศ์ของกษัตริย์ลาว

ที่มา: สุวิทย์ ธีรศาสตร์, ประวัติศาสตร์ลาว 1779-1975. (กรุงเทพฯ: โครงการประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมชนชาติไท, 2541). หน้า 17.

ภาคผนวก ค

แผนผังวงศ์ตระกูลเจ้าเพชรราชและเหตุการณ์สำคัญ

ที่มา: สิตา วีรวงศ์, มหา. เจ้าเพชรราช บรูษเหล็กแห่งราชอาณาจักรลาว. แปลโดย สมหมาย เปรมจิตต์. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2542) หน้า 17

ภาคผนวก ง
ลำดับเจ้าผู้ครองนครจำปาศักดิ์

1. พระเจ้าสร้อยศรีสมุทรพุทธางกูร (พ.ศ.2256-2281)
2. เจ้าไชยกุมาร (พ.ศ.2281-2334)¹
3. พระวิชัยบัตรวงศา (พ.ศ.2334-2350)
4. เจ้าหมาน้อย (พ.ศ.2356-2360)
5. เจ้ายาชาบุตรโย้ (พ.ศ.2362-2370)
6. เจ้าสุย (พ.ศ.2371-2384)
7. เจ้านาค (พ.ศ.2384-2394)
8. เจ้าคำใหญ่ (เจ้ายุติธรรมสุนทร) (พ.ศ.2398-2405)
9. เจ้าคำสุก (เจ้ายุติธรรมทร) (พ.ศ.2405-2444)
10. เจ้ายาชาคนัย (หยุย) (พ.ศ.2446-2489)²
11. **เจ้าบุญชุ่ม ณ จำปาศักดิ์ (พ.ศ.2491)³**

¹ ลาวตกเป็นประเทศราชของไทยเมื่อ พ.ศ.2322 ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (พ.ศ.2310-2325) แต่ไทยไม่ได้เข้าไปเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการปกครองใดๆ ในจำปาศักดิ์ ยังคงให้ผู้ปกครองเดิมปกครองต่อไป เมื่อเจ้าผู้ครองนครเดิมถึงแก่พิราลัย ทางไทยจึงตั้งเจ้าองค์ใหม่ขึ้นปกครองแทน ซึ่งก็เป็นเจ้าในตระกูลเจ้าผู้ครองนครนั่นเอง, ข้อมูลจาก สุวิทย์ ธีรศาสตร์, ประวัติศาสตร์ลาว 1779-1975, (กรุงเทพฯ: โครงการประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมชนชาติไท, 2541), หน้า 54

² จำปาศักดิ์ตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสใน พ.ศ.2446 ต่อมาในช่วง พ.ศ.2484-2488 ไทยได้ปกครองจำปาศักดิ์จากเหตุการณ์สงครามอินโดจีนระหว่างไทยกับฝรั่งเศสและการใกล้เคียงของญี่ปุ่น ยังคงให้เจ้ายาชาคนัย (หยุย) ณ จำปาศักดิ์ปกครองต่อไป แต่ไทยก็ต้องคืนจำปาศักดิ์ให้ฝรั่งเศสไปในปีพ.ศ.2489 หลังสงครามโลกครั้งที่สองยุติลง

³ อุทัย เทพสิทธิธา, ความเป็นมาของไทย-ลาว, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เปรมชัย, ม.ป.ป.), หน้า 267-278.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพิมพ์รต พิพัฒน์กุล เกิดเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2520 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2540 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อภาคต้น ปีการศึกษา 2541